ANUL VI. — No. 1443 EDIȚIA A DOUA SAMBATA 20 FEBRUARIE

NUMĔRUL 10 BANI

ABONAMENTELE

INCEP LA 1 ŞI 15 ALE FIE-CĂREI LUNI
şi se plătesc tot-d'a-una înainte

In Bucureştĭ la casa Administrațieĭ.
Din *Județe* şi *Străinătate* prin mandate postal
Un an in țară 30 lei; in străinătate 50
Şease lunĭ „ 15 „ „ „ 25
Treĭ lunĭ „ 8 „ „ „ 13

Un număr în străinătate 15 banĭ

MANUSCRIPTELE NU SE INAPOIAZA

Adevĕrul

Să te fereştĭ, Române! de cuiŭ strein în casă.
V. Alexandri.

NUMĔRUL 10 BANI

ANUNCIURILE

Din BUCURESTI şi JUDEȚE se primesc: NUMAI la ADMINISTRAȚIE.

din Străinătate, direct la administrație şi la toate Oficiele de publicitate.

Anunciurĭ la pagina IV . . . . . . 0,30 b. linia
„ „ III . . . . . . 2,— leĭ „
„ „ II . . . . . . 3,— leĭ „

Inserțiunele şi Reclamele 3 leĭ rândul.
La Paris, ziarul se găseşte de vânzare cu numĕrul la kioşcul No. 117, Boulevard St.-Michel

UN NUMĔR VECHIU 30 BANI

ADMINISTRAȚIA
16, — STRADA ACADEMIEI, — 16

Director politic: ALEX. V. BELDIMANŬ

REDACȚIA
16 STRADA ACADEMIEI, — 16

Bucureştĭ, 19 Februarie 1893.

LEGEA COMUNALA

II

Să vedem acum modificările şi *înbunătățirile* introduse în legea comunală de partidul conservator in anul mântuireĭ 1893.

De la început—să fim dreptĭ—*se promite* o mĕsură bună, când se va face reforma legeĭ electorale: *Votul uninominal, în locul scrutinuluĭ pe listă.*

Liberaliĭ introducĕnd scrutinul pe listă, în dorința de a face cetățenilor o educație politică de partid, iar nu de persoane, n'aŭ prevĕzut şi toate inconvenientele uneĭ aseminea mĕsurĭ. Astăzĭ aceste inconveniente se cunosc de toată lumea şi necesitatea scrutinuluĭ pe listă se simte. Conservatoriĭ îl promit; e o promisiune,—şi noĭ suntem scepticĭ față cu promisiunile boereştĭ.

Ca mĕsurĭ positive, ce găsim în proiectul pentru organizarea comunelor urbane?

Găsim consiliul comunal ca şi desființat şi puterile primaruluĭ mărite într'un chip remarcabil.

Numĕrul consilierilor se reduce. Comunele care aŭ până la 10 miĭ de locuitorĭ vor avea 11 consilerĭ; comunele cu 25—60 de miĭ de locuitorĭ—15 consilierĭ; comunele cu o populație de peste 60 de miĭ de locuitorĭ—19 consilierĭ.

După ce se reduce numĕrul consilierilor, apoĭ se suprimă şi dreptul de amestec al consiliuluĭ în afacerile administrative ale comunelor, *drept care rĕmâne exclusiv în sarcina primaruluĭ;* şi, ca o ironie, mandatul acestor consilierĭ, desbrăcațĭ de orĭ-ce drept de control asupra esecutăreĭ lucrărilor votate de eĭ, se declară obligatoriŭ. Eĭ sunt, cu alte cuvinte, obligațĭ să vie la primărie, ca să nu facă nimic, ca să nu aibă dreptul de a controla modul cum primarul esecută voturile luate de dênşiĭ!

Cat despre primar, i-se lărgeşte dreptul de a cheltui din averea comuneĭ, fără nicĭ o autorizație din partea ministeruluĭ, pentru lucrărĭ până la 40 de miĭ de leĭ.

Şi cine e primarul? El, după art. 9, se alege de consiliul comunal dintre membriĭ seĭ, *saŭ dintre alegĕtoriĭ comuneĭ carĭ îndeplinesc condițiunile cerute pentru a fi consilierĭ comunalĭ*, iar după art. 63 *se suspendă de ministerul de interne.*

Raportul delegaților ne spune că a fost şi o minoritate care s'a pronunțat în contra părțeĭ finale a articoluluĭ 9, susținĕnd că primarul să fie ales numaĭ din sînul consiliuluĭ, ca un omagiŭ adus corpuluĭ electoral; dar aceasta nu importă. Guvernul a propus să poată fi ales şi în afară de membriĭ consiliuluĭ, şi majoritatea delegaților a aprobat vederile guvernuluĭ. O scurtă întrebare numaĭ: In sistemul representativ,—presupunem o cinstită aplicare a luĭ,—responzabilitatea releĭ administrațiunĭ a țĕreĭ, a județuluĭ, a comuneĭ, revine în cele din urmă cetățenilor, alegĕtorilor. In cazul acesta, *cum vor fi responzabilĭ cetățeniĭ de reaua administrație a unuĭ primar pe care eĭ nu l'aŭ ales şi care adminisrează interesele comuneĭ şi esecută diferitele sale lucrărĭ fără controlul consiliuluĭ comunal ales de eĭ?*

Dar să trecem înainte.

Art. 21 prevede între altele că *despre orĭ-ce convocare extraordinară şi împrejurările care o motivează se va încunoştiința imediat prefectul județuluĭ, iar la comuna Bucureştĭ ministerul de interne.* De ce? Raportul ne spune: Pentru că **comunele nu trebuesc sustrase de sub tutela administrativă!**

Art. 29 dă dreptul primaruluĭ de a face singur poliția adunărilor ce presidează şi de a aplica dispozițiile coduluĭ de procedură penală, adecă de a pronunța sentințe *stante-pede.*

Art. 60 ne spune că *primarul, fiind tot odată şi un delegat al puterĭ centrale, se află sub autoritatea guvernuluĭ*; iar la art. 61 găsim că *toate mĕsurile privitoare la poliția comunală se vor esecuta prin agenții polițieĭ administrative.* Comitetul delegaților a modificat acest articol în modul următor: *Toate mĕsurile privitoare la poliția comunală se vor esercita prin agențiĭ comunalĭ.* Dar raportul delegaților ne spune că această modificare n'a fost acceptată de guvern.

Primariĭ comunelor urbane se ştie că aŭ dreptul să fie şi deputațĭ saŭ senatorĭ. Dacă într'o comună primarul ar fi şi deputat *şi opozant*, el nu va maĭ putea uza de mandatul sĕŭ de deputat, de oare-ce, după art. 67 din lege, nu va putea lipsi din comună *de cât în urma şi pe timpul unuĭ congediŭ acordat de ministrul de interne.* Şi e aproape de mintea omuluĭ că asemenea concediĭ nu se vor acorda în timpul sesiunilor parlamentare primarilor cu veleitățĭ de independența, carĭ nu vor fi amicĭĭ guvernuluĭ.

Iată în trăsăturile sale generale proiectul de lege pentru organizarea comunelor urbane propus de guvern, primit cu foarte micĭ modificărĭ de comitetul delegaților şi adus în desbaterile Senatuluĭ.

El e un proiect centralizător, care constitue un pas înapoĭ în desvoltarea viețeĭ noastre comunale şi maĭ ales în ce priveşte drepturile dobêndite de cetățenĭ de a esercita, prin delegațiunea lor numită consiliŭ comunal, un control asupra chipuluĭ cum sunt ințelese şi administrate interesele comunale. Reacționar în toate, guvernul D-luĭ L. Catargiu trebuia să fie reacționar şi aci.

In ce priveşte soarta acestuĭ proect, el va fi votat de sigur şi încă cu foarte mare majoritate.

Ioan N. Roman.

TELEGRAME

PARIS, 17 Februarie. — D-na Jules Grévy a murit în timpul sereĭ.

— După statistica oficială plățile caselor de economiĭ în timpul sĕptĕmneĭ din urmă a luĭ Februarie aŭ întrecut vărsămintele de 25 milioane.

— *Figaro* publică depunerile textuale ale D-lor Carol de Lesseps, Clémenceanu, Floquet şi Freycinet înaintea judecătoruluĭ de instrucție şi deduce că maĭ cu seamă D-niĭ Floquet şi Clémenceanu aŭ obținut în 1888, cu toată resistența D-luĭ de Lesseps, prin mijlocul D-luĭ de Reinach, banĭ de la Panama pentru protegiațiĭ şi aliațiĭ lor. Procesul contra D-luĭ de Lesseps ar putea să devie prin urmare un proces contra miniştrilor din acest timp. Senatorul Rauz a intervenit şi el pe lângă D. de Reinach.

INSTANTANEE

Teodor Callimaki

Din Moldova de sus, un bărbat din clasa de sus.

Aristocrat din naştere, n'a fost nicĭ odată conservator. A fost liberal prin sentimente şi azĭ e liberal-conservator.

Nalt, o înfățişare distinsă, poartă monoclu şi nişte mustățĭ lungĭ neglijate.

A fost de multe orĭ deputat. Pe timpul opozițieĭ-unite, a luptat cu mare vigoare şi a avut să îndure toate mizeriile din partea administrațieĭ din Dorohoiŭ. A cheltuit mulțĭ banĭ cu politica, dar nicĭ odată n'a căutat foloase într'însa.

Om cult, se ocupă cu cercetărĭ istorice şi economice.

Cel dintâiŭ care a dat alarma în chestiunea crimelor din Dorohoiŭ şi a pus toată stăruința pentru ca adevĕrul să nu fie înăbuşit.

Când era deputat, şedea pe banca democraților. Are multă simpatie pentru Morțun şi Nădejde, cu care avea discuțiĭ lungĭ asupra socialismuluĭ.

Are un glas cu totul original, se distinge dintr'o mie. Când vine la Bucureştĭ vorbeşte moldoveneşte ca să tachineze pe muntenĭ

Semne particulare: De patru orĭ pe an se lasă de tutun, cu multă energie şi apoĭ îl reia cu multă pasiune.

Fox

Un scandal diplomatic

Sunt treĭ lunĭ de zile de când am anunțat, că numirea a douĭ membriĭ aĭ dinastieĭ Lahovary în posturile de miniştriĭ plenipotențiarĭ în Roma şi în Paris este hotărîtă de D. Al. Lahovary, şeful dinastieĭ.

D. Al. Lahovary a invitat chiar pe D. Esarcu, ministru la Roma, să-şi dea demisiunea. Acesta însă a refuzat în mod categoric.

Față cu opunerea D-luĭ C. Esarcu, ministrul de externe a recurs la toate mijloacele posibile ca să provoace retragerea D luĭ Esarcu. In cele din urmă D. Al. Lahovary nu s'a sfiit a denunța Regeluĭ, că D. Esarcu întreține relațiunĭ amicale cu D-şoara Elena Văcărescu şi e un fel de mediator între dînsa şi Regina.

Cu toate şicanele ce i-s'aŭ făcut, D. Esarcu n'a vroit şi nu voeşte de loc să-şi dea demisiunea.

In desperarea sa, D. Al. Lahovary anunță prin Politische Corespondenz *din Viena, că D. Esarcu dându'şĭ demisiunea, D. Al. Em. Lahovary va fi numit ministru la Roma.*

Insă D. Esarcu, care nu poate fi înlocuit, a desmințit printr'o depeşă ştirea dată de Politische Corespondenz *şi anunță ministruluĭ, că în fața intrigilor ce se țes în contra sa, el este hotărît a nu demisiona.*

Să vedem la ce terŭp va maĭ recurge D. Al. Lahovary, pentru a'şĭ căpătui frațiĭ şi veriĭ.

In orĭ-ce caz, noĭ nu putem de cât să aprobăm purtarea D-luĭ Esarcu, care nu voeşte să se supue arbitrariuluĭ ciocoiuluĭ de la externe.

Ceea-ce este caracteristic în acest scandal, e purtarea Regeluĭ, care aprobă toate infamiile luĭ Lahovary, fără a se gândi că ele lovesc în demnitatea unuĭ fost consilier al sĕŭ.

Carol I şi Alexandru Lahovary formează o tovărăşie pe cât de duioasă, pe atât de cinstită (??!).

Argus.

Discursul D-luĭ G. Panu

Este o plăcere să asiştĭ la şedințele Senatuluĭ când vorbeşte D. G. Panu, senatorul colegiuluĭ a II-lea de Iaşĭ. Indată vezĭ omul cu ideĭ largĭ, democratice, instruit, în curent cu chestiile politice şi sociale posedând materia ce tratează, în care se distinge talentul sĕŭ de expunere, argumentarea cea maĭ potrivită şi logica cea maĭ strânsă. Apoĭ se remarcă în vorbirea sa, une-orĭ sarcasmul, une-orĭ o vie animare, în totul, o variație de ton, de gesturĭ, după partea ce tratează.

Cand D. Panu cere cuvîntul, liniştea se restabileşte în maturul corp. Este impunerea omuluĭ superior. In adevĕr, remâĭ uimit de modul original cum tratează o chestiune, cum o presintă sub o formă accesibilă pentru toțĭ, şi maĭ presus de toate sunt uimitoare cunoştințele sale vaste. Discursurile sale se transformă în nişte adevĕrate conferințe instructive pentru întregul Senat şi pentru publicul din tribune.

Mercurĭ, D. Panu a ținut un lung şi admirabil discurs asupra legeĭ comunale urbane. Şi de astă dată, discursul sĕŭ nu poate fi trecut cu vederea. Dacă a comenta discursurile politicianilor este de multe orĭ o profanație pentru presă, a vorbi despre discursurile D-luĭ Panu este o datorie.

Odată aceste zise să rezumăm pe scurt discursul D-luĭ Panu.

Senatorul de Iaşĭ vorbeşte în Senat în tot-deauna la legĭ organice şi pleacă din două puncte de vedere:

1) Dintr'un punct de vedere imparțial; şi,

2) Din punctul de vedere al ideilor sale radicale-democrate.

Primul punct face pe D. Panu să nu se conducă după pasiune şi după situația sa de opozant al conservatorilor. Ast-fel în discursul legeĭ comunale D. Panu a constatat un punct favorabil guvernuluĭ, acela ca proectul actual, lărgeşte sub oare care raporturĭ sfera acțiuneĭ consiliilor comunale, în cea ce priveşte procesele, transacțiunile, întreprinderile de lucrărĭ publice, deschiderĭ de piețe etc. Dar acest punct remâne paralizat față cu cele-l-alte dispozițiĭ reacționare ale legeĭ.

Al doilea punct de vedere face pe D. Panu ca în dată ce critică un proiect de lege să propue şi să desvolte soluțiĭ potrivite cu acea lege. Astfel la legea administrativă anul trecut, precum şi anul acesta la legea tocmelilor agricole şi la legea județeană, a propus soluțiĭ. De asemenea, la legea comunală a propus soluțiunea autonomieĭ depline a consililor comunale, precum şi ca aceste consiliĭ şi primarul să nu aibă altă legătură cu puterea centrală, de cât acea relativă la unitatea politică a Statuluĭ. D. Panu voeşte aceia ce se chiamă *self-governement.*

Dar ca să ajungă la această soluțiune D. Panu, nu se mulțumeşte a face numaĭ o enunțiare de principiĭ abstracte şi metafizice, ci soluțiunea sa ese în mod natural din toată critica ce face proiectuluĭ de lege, din toată argumentarea şi logica sa.

Aşa fiind, D. Panu s'a ocupat în discursul sĕŭ în mare parte de raporturile primaruluĭ cu consiliile comunale, precum şi de raporturile iaraşĭ ale primaruluĭ cu puterea centrală.

Proiectul de lege comunal al D-luĭ L. Catargiu, ca orĭ ce proiect reacționar şi centralizator se bazează pe o maximă veche a luĭ Roederer care suna: *a delibera este faptul a maĭ multora şi a executa este faptul a unuia singur.* In acest scop consiliile comunale sunt despoiate de atribuțiile de executare ce le aveaŭ până azĭ împreună cu primarul, şi sunt date numaĭ primaruluĭ. Care sunt motivele care îndreptățesc pe D. Catargiu la aceasta? In expunerea de motive a legeĭ se află o serie de afirmațiĭ fără nicĭ o dovadă în contra consiliilor comunale, şi care afirmațiĭ a dat prilej D-luĭ Panu să le pue într'un aspect ridicul.

In organizația consililor comunale D. L. Catargiu introduce separațiunea puterilor. In loc de nişte corpurĭ deliberative şi executive în acelaşĭ timp, D. Catargiu face nişte diviziunĭ metafizice, teoretice, ca consiliile să delibereze numaĭ, iar executiunea să o aibă singur primarul. D. Panu demonstră într'un mod splendid că lucrurile în practică nu se vor putea aplica de oare ce, primarul va şi delibera, precum de asemenea, consiliile vor fi nevoite a şi executa.

Maĭ departe D. Panu arată că această concepție unitaristă a executivuluĭ, este napoleoniană şi că e în contrazicere cu spiritul modern al timpuluĭ. Azĭ guvernarea celor mulțĭ se face tot prin mulțĭ, prin o colectivitate. Miniştriĭ sunt în numĕr de 8, în Anglia ajung până la 16, apoĭ sunt secretariĭ de Stat pe lângă miniştri. La noĭ Camerile funcționează şapte lunĭ şi miniştriĭ nu pot face nimica singurĭ, fără asentimentul lor.

Venind la consiliile comunale, D. Panu arată că ele sunt nişte organisme inerte, incapabile de orĭ ce inițiativă şi controlul lor este redus, de oare ce ele se vor aduna numaĭ de patru orĭ pe an.

Acesta este în liniamente marĭ interesantul discurs al D-luĭ Panu.

Terminând, D. Panu a spus că va vota contra legeĭ D-luĭ Catargiu, căcĭ ea este o lege de guvernare despotică. Din critica sa asupra legeĭ, soluția care se impune este acea a autonomieĭ depline a comunelor. Orĭ-ce altă soluție duce la aservirea comuneĭ către puterea centrală şi decĭ la despotism.

In acest mod senatorul de Iaşĭ, a ținut încordată atențiunea Senatuluĭ o oră şi jumătate. Discursurile sale pot servi cu succes pentru instruirea tinerelor noastre generațiunĭ şi chiar pentru bătrâniĭ din maturul corp.

Ed. Dioghenide.

CESTIUNI ECONOMICE

SCHIȚA ISTORICĂ
despre desvoltarea agriculturei în România

(Veacul al XIV-lea—XIX-lea).

II

De alt-fel chiar în veacul al XVIII-lea pămîntul cultivat era foarte puțin, aşa ne spun streiniĭ carĭ aŭ trecut numaĭ prin țară, cât şi aceĭ carĭ aŭ stat maĭ mult timp pe la noĭ şi decĭ au putut să capete conştiință maĭ adêncă despre starea țăreĭ. Astfel Carra care a trăit în Moldova la curtea luĭ Gr. Ghica pe la 1755, acesta ne spune că nu se lucra în Moldova nicĭ a patruzecea parte din pămîntul bun de lucru. Dar alțĭ călătorĭ ne spun cel puțin că se lucra foarte bine cât se lucra. Astfel arătura se făcea foarte adênc cu pluguri trase de câte 6 boĭ. Pămîntul se sămăna un an cu grâŭ, se lăsa apoĭ un an nesămănate, se întoarceaŭ şi apoĭ se semănaŭ cu grâŭ, orz saŭ porumb. In locurile nouĭ se punea varză, care creştea foarte mare, saŭ castravețĭ, apoĭ alte plante.

Iată ce ne spune Cantemir în privința agricultureĭ moldoveneştĭ. Spusele luĭ se raportează la sfîrşitul veaculuĭ al XVII-lea şi începutul veaculuĭ al XVIII-lea.

„Câmpiĭ Moldavieĭ carĭ sunt lăudațĭ pentru rodirea lor, atât de istoriciĭ ceĭ vechĭ, cât şi de ceĭ noĭ, întrec cu mult bunătățile munților pentru care am vorovit maĭ sus; căcĭ aceia carĭ sunt în mijloc celor maĭ multe ținuturĭ, ce sunt despărțite cu dealurile şi apele Moldoveĭ, măcar de nu-ĭ maĭ grijeşte nimenea, dar tot îşĭ daŭ rodirea lor la toțĭ. Sĕmănăturile care nu se pot semăna la munte pentru receală cresc atâta de frumos pe câmpiĭ aceştĭ netezĭ, în cât, grîul în aniĭ ceĭ bine roditorĭ, îşĭ dă sămînța sa locuitorilor cu două-zecĭ de părțĭ maĭ mult; secara cu treĭ-zecĭ de părțĭ; orzul cu

şase-zecĭ de părţĭ; iar mălaiul (meiul) de nu va vedea c'ne-va însu-şĭ, cu greŭ va crede, căcĭ asemenea îşĭ dă sămînţa cu treĭ sute de părţĭ maĭ mult de cât sămănătura.

„Pentru ovĕz nu este Moldova aşa roditoare, ca pentru cele-l'alte semănăturĭ şi nicĭ este obicinuit până la atâta; pentru că, caiĭ se hrănesc cu orz în loc de ovĕz. Mălaiul creşte atâta de frumos în ţara de jos, în cât este la putinţă, pentru aceea aŭ şi ţĕraniĭ această parimie: că malaiul în ţara de jos şi merele în ţara de sus, nu aŭ coajă. Pre acesta măcinându-l eĭ îl frămîntă şi îl fac pâine, şi îl mănâncă maĭ vîrtos cu unt, când este cald".*)

Iată ce rĕspund boeriĭ Moldoveĭ în privinţa agricultureĭ la întrebările făcute de generalul rus Elem (pe la 1760):

„Iar pentru zaherele, la ţinuturile din partea de jos, adică la Tecucĭ, Covurluĭ, Grecenĭ, Fălciul, Lăpuşna, Orheiul, Soroca, şi la cele din partea de sus adică la jumĕtate din ţinutul Iaşuluĭ, la Hârlăŭ, la Dorohoiŭ este grâŭ, orz, mălaiŭ în destul. Iar la ţinuturile din partea munteluĭ se face popuşoĭ, mălaiŭ, ovĕz, hrişcă, secară, in şi cânepă din destul, se face şi grâŭ şi orz dar maĭ puţin".

(Arhiva rom. Kogălniceanu. ed. a II-a Iaşĭ 1860. Tom. I. pag. 144—145).

Dintr'un document de la 1783 prin care se porunceşte închiderea tuturor velniţelor (opt sute la numĕr), vedem că producerea întreagă a Moldoveĭ e la 360.000 de chile de Galaţĭ.

Cum că şi în Muntenia agricultura mersese crescând în însemnătate vedem între altele de pe următoarele:

„Paul Giovio, un om în curent cu treburile Europeĭ, de oare-ce era în de aproape legătură cu câţĭ-va din papiĭ carĭ s'aŭ urmat în întâia jumĕtate a veaculuĭ al XVI-lea, acesta într'un fragment publicat în arhiva istorieĭ de D. Hâjdăŭ ne spune că Moldova şi Muntenia sunt vestite prin grâul lor, care e cea maĭ de căpetenie producere a acestor ţĕrĭ. Apoĭ în documentele copiate de D. Exarhu la Veneţia vedem că rescoala principatelor în vremea luĭ Mihaiŭ Viteazul (sfîrşitul veaculuĭ al XVI-lea) a pricinuit mare groază la Constantinopol de oare-ce era teamă de foamete dacă ar fi încetat a maĭ sosi din Moldova şi din Muntenia grâŭ pentru acest oraş.

„Walter, în istoria luĭ Mihaiŭ Viteazul, şi Walter cunoştea foarte bine împrejurările de oare ce trăise o bucată de vreme la Tîrgovişte şi avuse lămurirĭ de la boeriĭ luĭ Mihaiŭ, ne spune că Turciĭ primeaŭ de la domnul Munteniei 10,000 de măsurĭ marĭ de grâŭ şi 10,000 de măsurĭ marĭ de orz. Şi că tot atâta primeaŭ Turciĭ de la Domnul Moldoveĭ şi de la al Transilvanieĭ. E numaĭ chestie de ştiut: ce însemnaŭ acele *mĕsurĭ marĭ* de carĭ vorbeşte Walter? In Engel Geschichte der Walachei cetim, tradus aceste mĕsurĭ marĭ prin *Scheffel* şi în dicţ. luĭ Stamati, din fericire nĭ se spune că aceasta era de 4 dimerliĭ moldoveneştĭ, decĭ egal cu un *Kübel* din care intraŭ $5^1/_4$ la chila muntenească; aşa dar la sfîrşitul veaculuĭ al XVI-lea se trimetea din Moldova şi Valahia 40,000 de mĕsurĭ marĭ de grâŭ şi orz saŭ la 10,000 de chile munteneştĭ saŭ 20,000 de chile moldoveneştĭ pe an. Şi astea afară de alte celea, afară chiar de câte aproape o tonă de aur pe an şi boĭ şi oĭ, etc. (Tesaur de monumente istorice T. 1. pag. 16).

Apoĭ în veacul al XVII-lea Muntenia ca şi Moldova urmează a trimete grâŭ la Constantinopole şi a hrăni cu miĭ şi miĭ de chile oştile turceştĭ care plecaŭ asupra Poloniei şi asupra Germanieĭ.

Despre cât se exporta pe la sfîrşitul veaculuĭ al XVII-lea putem vedea din următoarele date:

*) Cantemir scrie despre Moldova de la inceputul veaculuĭ al XVIII-lea, de acea nicĭ nu pomeneşte de popuşoiŭ saŭ porumb. Cu toate acestea cel puţin in partea de jos a ţĕreĭ avem dovezĭ din cronicĭ că se introdusese pe la sfîrşitul veaculuĭ al XVIII-lea. (Vezĭ art. nostru *Descoperirea Americeĭ*, publicat în *Gazeta Săteanuluĭ* din anul al IX-lea).

Engel citează T. 1 pag. 90 a Istorieĭ Valahieĭ că în fie care an mergeaŭ din Valahia câte 150 de corăbiĭ încărcate cu zaherea (cereale) afară de cât se ducea cu carele cu boĭ pentru Constantinopole şi de bună samă tot atâtea din Moldova, zicem noĭ.

In 1695 i-se poronci luĭ Brâncoveanul să adune 100000 chile de grâŭ pentru oştile turceştĭ şi Engel ne spune în note că e vorba de chile munteneştĭ de oare ce sunt de $5^1/_4$ Kübel, şi ştim că un Kübel saŭ Scheffel e de 4 dimerliĭ (a 11 ocă fiecare), aceste trebue să fie şi valoarea obroculuĭ muntenesc.

S. Reniger, ambasadorul german de la Constantinopol scrie împĕratuluĭ că din Valahia şi Moldova se iaŭ atâtea contribuţiĭ în banĭ, vite, grâŭ, lemne, etc. în cât e de mirat cum de pot ţinea piept la asemenea despoerĭ.

La 1672 Grigore Ghica din Muntenia trimise cu prilejul expediţieĭ asupra Polonieĭ 2000 de care cu grâŭ. (Cât carul?)

La 1673 se cere de la amêndouĕ ţările câte 10,000 chile de grâŭ.

La 1695 trimete Brâncoveanŭl la Camenita la 30,000 chile (a $1\,^1/_2$ leĭ 45,000 de leĭ). (X. Ist. Rom.)

In vremea Caterineĭ (1769) boeriĭ munteni rĕspund ca şi ceĭ moldovenĭ că ţara produce grâŭ, orz, porumb, mălaiŭ, etc. şi că dacă se va face secerişul vor putea ţinea cu uşurinţă în ţară până la 80,000 de ruşĭ şi să fie de ajuns şi pentru locuitorĭ (Arh. Ist. de Kogălniceanu T. 1 pag. 217).

La sfîrşitul veaculuĭ al XVIII-lea se exporta precum ne arată următoarele date mult maĭ mult de cât la sfîrşitul veaculuĭ al XVII lea.

Astfel despre Moldova aflăm că pe la 1762, exporta 300,000 de chile a 220 de ocă. Cred că nu vom greşi presupunênd aceeaşĭ sumă pentru Valahia.

De oare-ce în veacul nostru şi maĭ ales după deschiderea Dunăreĭ şi a Măreĭ Negre pentru comerciul ţărilor apusene se începe o perioadă nouĕ în desvoltarea agricultureĭ româneştĭ, trebue să dăm încă oareşĭ-care lamurirĭ asupra epoceĭ ce a precedat deschiderea acesteĭ noue ere.

Credem deplin dovedit că dominarea Turcilor asupra principatelor şi negoţul de grâŭ cu Constantinopolul şi cu alte regiunĭ ale Turcieĭ a fost pricina de căpetenie a înfloririĭ agriculturei în ţările Române. Fără a intra în prea multe amănunte voiŭ aduce câte-va dovezĭ în sprijinul acesteĭ păreri.

(Sfîrşitul în No. viitor).

INFORMAŢIUNI

Primăria Capitaleĭ va fi sesizată în curând, prin D. consilier comunal Radu Orghidan, de o propunere importantă a uneĭ companiĭ franceze.

O companie franceză propune de a i se da concesiunea pe un termen de 25 de anĭ pentru a aduce în Capitală apă de izvor din munţĭ de la o distanţă de 150 kilometri. Compania va face toate instalaţiunile necesare şi se obligă a da 40 miĭ metri cubĭ de apă pe zi şi de a face toate instalaţiunile necesare pentru introducerea apeĭ prin casele particulare.

Compania va vinde primărieĭ cu 15 banĭ metru cub de apă, iar primăria va vinde aceiaşĭ cantitate de apă cu 20—30 banĭ consumatorilor. Un metru cub de apă face opt sacale şi în prezent o saca de apă se vinde cu 50 banĭ. De aici dar rezultă o economie foarte mare pentru locuitoriĭ Capitaleĭ şi un câştig sigur de câte-va sute de miĭ de leĭ anual pentru primărie.

După 25 de anĭ toate instalaţiunile vor trece în proprietatea comuneĭ.

Această propunere va veni în curând în desbaterea consiliuluĭ comunal al Capitaleĭ.

D. Papiniŭ se va întoarce săptĕmâna viitoare la Viena, cu nouĭ instrucţiunĭ pentru stabilirea uneĭ înţelegerĭ care va servi de bază la începerea negocierilor comerciale cu Austro-Ungaria.

La ministerul de externe se crede, că negocierile nu vor izbuti din cauza greutăţilor pe care le face guvernul unguresc exportuluĭ nostru de vite, rîmătorĭ şi cereale.

Lupta află că cele maĭ marĭ şanse de a succeda I. P. S. S. Mitropolituluĭ primat Iosif, le are P. S. Sa episopul Ghenadie de Argeş.

Primim din Văleniĭ de munte următoarea telegramă:

Astăzĭ a fost arestat şi pălmuit Nic Mihăescu, mare proprietar, colegiul I, de căpitanul Căplescu în casarmă.

Regretăm pentru armată, fapte murdare de talia căpitanuluĭ.

Fapte prenumĕrăm multe la anchetă. Revoltaţĭ, rugăm susţineţĭ ca adevĕrul se iasă la lumină.

Dumitrescu, Tomescu, I. Fraţilescu, Nuţu Sorescu, V. Constantinescu, Nicolae Pandelescu, Nicolae Fratesu, Filip Papadopol.

Din Iaşĭ

Marţĭ, 16 Februarie consiliul comunal a discutat cestiunea iluminăreĭ oraşuluĭ cu electricitate şi gaz aeriform şi în special propunerea concesionaruluĭ Georgi.

E vorba să se ilumineze cu electricitate faţada viitoruluĭ teatru, faţada palatuluĭ administrativ şi a primărieĭ. De asemenea se vor ilumina cu electricitate stradele: Stefan cel Mare, Lăpuşneanu şi Golia, până în dreptul bisericeĭ cu acelaşĭ nume; apoĭ strada Carol şi o parte din aleia grădineĭ *Rond point*, anume până la rondul al douiloa. Restul străzilor se va lumina cu gaz aeriform. Iar cât priveşte mahalalele ele vor rĕmânea de o cam dată cu acelaşĭ numĕr de felinare.

Dorinţa de a se da Iaşilor o bună iluminare e o dorinţă din cele maĭ lăudabile. Dar părinţiĭ comuneĭ ar trebui să afle că necesitatea iluminăreĭ nu primează pe toate cele-lalte. Iaşul duce lipsă de apă; Iaşul nu are abator; Iaşul are nevoe de localurĭ pentru şcolile primare; Iaşul geme în infecţie... Toate aceste sunt nevoĭ maĭ urgente de cât lumina electrică. Ce o să lumineze lumina electrică la Iaşĭ? Mizeria în care se găseşte oraşul. A stărui să se dea prioritate cestiuneĭ iluminăreĭ ar fi a se adeveri vorba: *Cheluluĭ numaĭ scufie de mărgăritar îĭ lipseşte.*

De alt-fel e vorba de o simplă propunere, care de sigur va rĕmânea vorba de clacă.

Corespondent.

Budgetul viitor al mininteruluĭ instrucţieĭ prezintă un spor de un milion şi 200 de miĭ de leĭ la cheltuelĭ faţă de budgetul actual.

Acest spor de cheltuielĭ se datoreşte măriręĭ personaluluĭ central al ministeruluĭ şi înfiinţăreĭ unor nouĭ licee şi gimnaziĭ, precum şi împrejurăriĭ că maĭ multe gimnaziĭ susţinute până acum in parte de comune, vor trece în posesiunea statuluĭ.

Atragem atenţiunea I. P. S. S. Mitropolituluĭ asupra următoarelor rîndurĭ: In cotuna Grigorenĭ, plasa Tazlăul de Sus, judeţul Bacăŭ, oficiază serviciul religios un popă numit Ilie Borcea, fost condamnat la muncă silnică pentru furt. Aşteptăm ca I. P. S. S. să ia drepturile acestuĭ preot maĭ ales că în timpul de pe urmă a avut maĭ multe anchete pentru purtarea sa brutală faţă cu locuitoriĭ din acel sat şi i s'a închis biserica pe timp de două lunĭ de zile.

Maĭ departe atragem şi atenţiunea D-luĭ procuror de Bacăŭ Antonescu, că acest popă, fiint condamnat şi la despăgubirĭ, averea sa e urmărită de Stat; cu toate acestea el are peste 800 de leĭ împărţiţĭ ca împrumuturĭ cu procente *ilegale*. Aşa, numaĭ locuitorul Gheorghe Andoni îl datoreşte 400 de leĭ pentru carĭ îĭ plăteşte câte 32 leĭ lunar.

La 28 Februarie se va da în sala teatruluĭ circ Sidoli din Iaşĭ, în beneficiul mareluĭ şi bătrînuluĭ artist N. Luchian o reprezentaţie cu următorul program:

1) *Sora luĭ Jocris.*
2) *Doĭ sfioşĭ.*
3) *La nuit d'Octombre*
4) *Le fou rire*
5) *Trecătorul.*

Notă. — D-ra *Madelena Luchian* va juca în piesa *Jocris* rolul ce l'a creat maica sa, D-na Gabriela Luchian, acum 46 de anĭ, precum şi în *Doĭ sfioşĭ* asemenea şi în toate piesele de maĭ sus.

Ieşeniĭ, pe carĭ i-a inveselit atâţia anĭ neîntrecutul Luchian, se vor grăbi de sigur a veni cu mic cu mare la această reprezentaţie, pentru a aplauda pe artistul, pe care îl vĕd acum atât de rar.

D. profesor Vişinescu de la liceul din Slatina va fi transferat peste câte-va zile la un alt liceŭ din ţară.

Din greşală, concertul ce 'l dă distinsul violoncelist Dinicu în sala Atheneuluĭ, s'a anunţat pe erĭ.

Concertul va avea loc *Mercuri 24 a. c.*

S'a pus sub presă şi va apare zilele acestea broşura **Crimele din Dorohoiŭ**, *conţinênd istoricul făcut de ziarul Adevĕrul, comunicatul guvernuluĭ, audienţele D-luĭ Alex. V. Beldimanŭ la D-niĭ miniştri de interne şi de justiţie, raportul ancheteĭ preseĭ democratice, etc.*

A aparut **Chestia republicană** *broşură de propagandă antidinastică şi republicană de* **Eduard Dioghenide**. *Preţul 50 banĭ.*

Se găseşte de vînzare, la toate chioşcurile şi librăriile din Capitală, precum şi la toţi vînzĕtoriĭ de ziare din provincie.

Instiinţăm din noŭ pe cititoriĭ noştri că nu dăm curs nicĭ uneĭ denunţărĭ saŭ scrisorĭ anonime.

Tot ce este de publicat trebue să fie semnat cu numele şi adresa autoruluĭ, care se păstrează de redacţiune în modul cel maĭ discret.

GEORGES GUILLAUMOT

Mutul

Cu pantaloniĭ în ghete, cu mantalele îndoite la capete, mirosind a postav ud, detaşamentul după ce stătuse la îndoială în faţa rĕscruceĭ a patru drumurĭ, apucase pe al doilea la stânga.

— Asta-ĭ bun, spusese căpitanul Rublot ăsta trebue să fie cel bun!...

In realitate, nimenĭ nu ştia unde merg. De dimineaţă, când pierduse un ofiţer şi jumătate din oamenĭ pe când apăra retragerea, compania mergea la întîmplare.

De douĕ orĭ deja nişte deslușirĭ necomplecte saŭ rĕŭ înţelese îl pusese pe căĭ greşite, cu totul din potrivă drumuluĭ pe care vroiaŭ să meargă, şi de atuncĭ oameniĭ mergeaŭ de ceasurĭ întregĭ prin ploaie, cu stomachul gol, îndobitociţĭ de oboseală, tîrîndu-şĭ strenţele pe drumurile hăunoase.

Din când în când se opreaŭ ca să maĭ rĕsufle, fără să formeze piramidele; soldaţiĭ se grămădeaŭ prin şanţurĭ, cu cureaua puşteĭ pe umăr, cu coatele pe genunchĭ, cu spetele întinse la neînduratoarea ploae.

După zece minute de oprire în tăcere, de bătătorire de turmă în câmpul glodos, plecaŭ iar la drum, anevoie, cu picioarele ţepene, cu tălpile umflate, ridicând cu umeriĭ saciĭ muiaţĭ de ploaie şi izbind gamelele una de alta.

Căpitanul, rĕŭ adăpostit în mantaua-ĭ veche, cu chipiul stricat tras pe ochĭ, strîngênd sub braţul stâng teaca ruginită a săbieĭ, nu maĭ sfîrşea de bombănit:

— Mult o să maĭ mergem prin locurile astea necunoscute, cu oameniĭ pe jumătate crăpaţĭ de osteneală? Drumurile astea nu duc nicăerĭ? Toţĭ locuitoriĭ aŭ fugit? Şi apoĭ maĭ şi înopteazā!...

De odată drumul se lărgi, şanţurile se depărtară; pămêntul se scobora la dreapta şi la stânga.

O ţarină se întindea cât îţĭ lua ochiĭ, înecată de apă. La capătul acestuĭ tabloŭ se grupaŭ clădirile uneĭ ferme.

Căpitanul comandă oprirea şi chemă un serjent.

— Plainchant!... Ia doĭ oamenĭ, scocioraşte-mĭ culbul ăsta şi vezĭ de-mĭ adă pe pe cineva care să ne spună unde suntem!...

Sergentul se învîrti pe călcâe, alese doĭ soldaţĭ şi plecă cu dînşiĭ spre ţarină.

Detaşamentul stetea în tăcere; nesiguranţa şefuluĭ apăsa greŭ asupra omenilor. Se simţea vrăjmaşul aproape. Parcă mirosea a ameninţare de luptă.

Ceĭ treĭ oamenĭ eraŭ departe deja. Sărind peste bălţĭ, cufundându-se prin mocirle, mergeaŭ încovoiaţĭ sub ploaia care cădea ca din doniţă Pe urmă, îĭ pierdură din ochĭ.

Peste un sfert de ceas, se întoarseră.

— Ah! făcu Rublot, aŭ luat pe cineva.

Toate privirile se întoarseră în spre grupul care se apropia. Intr'adevĕr, ceĭ doĭ oamenĭ aĭ luĭ Plainchant păreaŭ că aduc pe un al treilea; sergentul venea în urmă, aducênd încă o puşcă.

— Ce este? întrebă Rublot.

— Un prusian, căpitane.

Era un soldat din Pomerania. Foarte murdar, roşu, cu barba lungă, acoperit cu pleavă de paie, se uita speriat în juru-ĭ.

Plainchant şi oameniĭ luĭ îl luaseră dintr'un hambar, pitit în paiele de curênd puse acolo, unde dormea cu pumniĭ închişĭ.

Ce însemna asta?

Se apropiaseră din noŭ de vrăjmaşĭ fără să ştie? Prinseseră vr-o sentinelă de-a lor?

Intrebat în franţuzeşte, soldatul bălbâi câte-va cuvinte neînţelese; fu peste putinţă să scoată ceva de la dênsul.

Rublot turba.

— Luaţi-l între voĭ doĭ şi să meargă drept!... zise el înjurând. Tu, Plainchant, mergĭ pe urmele luĭ... şi la cel maĭ mic semn, paf! un glonte în cutia cu ideĭ.

Soldaţiĭ se puseră din noŭ în rêndurĭ; începură a merge în tăcere.

Cu ochiul ţintit asupra prizonieruluĭ, căpitanul nu pierdea nicĭ una din mişcările luĭ.

— Dacă ne apropiem de banda luĭ de câinĭ, bolmojea el, bucuria de a ne vedea aruncându-ne în cursă, îl va trăda.

Dar prizonierul mergea cu un fel de părere de rĕŭ, cu nasul în pămênt, greŭ, apăsat.

Rublot îşĭ freca mâinele sub manta.

FOIŢA ZIARULUĬ „ADEVĔRUL"

(60)

FORTUNÉ DU BOISGOBEY

Blana spânzuratuluĭ

(Urmare la Hoja sângerată)

CAPITOLUL IV

„— Perfect, rĕspunse Nointel destul de mirat de acest început.

— Nicĭ eŭ n'am uitat'o şi vĕ cer voia de a vĕ aminti că la sfîrşitul aceleĭ conversaţiĭ, aţĭ bine-voit să'mĭ puneţĭ oare care condiţiunĭ pe care m'am grăbit să le aştept. V'am dat atuncĭ toate informaţiile pe care mi le cereaţĭ asupra purtăreĭ D-neĭ Crozon pe ţimpul absenţeĭ bărbatuluĭ sĕŭ; ceva maĭ mult, m'am angajat de a mĕ abţine de la orĭ ce demers pe lângă D. Crozon...

— *Demers* e încântător, zise cu ironie căpitanul.

— In sfârşit, continuă Peruvianul fără să clipească, am promis că în cel maĭ scurt timp veţĭ fi invitat la D-na de Barancos. Recunoaşteţĭ cred, că mi-am ţinut toate angajamentele. D. Crozon n'a maĭ primit nicĭ o scrisoare anonimă, şi în loc de o invitaţie, aţĭ primit două

— Rămâne de ştiut dacă D-tale ţi le datoresc, dar nu voiŭ insista asupra acestuĭ punct. Unde vieĭ s'ajungĭ?

— La a vĕ spune că, intaiul nostru tractat fiind executat cu credinţă şi de o parte şi de alta, vin a vĕ propune să conchidem la un al doilea.

— Nu înţeleg.

— Veţĭ înţelege; voiŭ juca cărţile pe faţă. Ora reticenţelor a trecut. Cunoaşteţĭ proiectele mele, şi aş fi un prost dac'aşi căuta să vi le ascund, căcĭ tot n'aşi schimba nimic. Ştiţĭ foarte bine că m'am înrădăcinat cu forţa aproape, la marchisa, şi că, prin acelaş procedeŭ, am introdus cu mine în casa sa şi pe acel scump doctor. O ştiţĭ asta, şi sunteţĭ prea inteligent ca să nu fi ghicit că, dacă am obţinut aceste două concesiunĭ, e numaĭ că posed un secret care ar fi de ajuns să'l divulg ca să pierd pe marchisa în opinia publică. Vedeţĭ, sunt franc.

— Franc până la cinism. Urmează.

— Acest secret, numaĭ Saint-Galmier şi cu mine îl cunoaştem, şi el ne poate îmbogăţi. Marchisa posedă multe milioane şi ar da bucuros două saŭ treĭ ca să'şĭ cumpere tăcerea. Noĭ nu i-am cerut încă, pentru că înainte de toate ţineam la protecţia sa. Nu ascund că aveam trebuinţă de a ne ridica în ochiĭ lumeĭ. S'a făcut şi asta: toţĭ ne-aŭ vĕzut la petrecerea sa, s'a arătat cu noĭ la Bois de Boulogne; tot Parisul va şti că am petrecut câte-va zile la castelul sĕŭ din Sandouville. Nu poate să o maĭ rupă cu noĭ fără să nu provoace un sgomot pe care negreşit îl va evita În curând decĭ, vom fi în măsură de a aborda marea chestiune a plăţeĭ ce ni se cuvine. In schimbul uneĭ sume care pe noĭ ne ar îmbogăţi fără s'o sărăcească pe D-sa, îĭ vom oferi garanţiĭ; ne vom angaja chiar, dacă o pretinde, să trecem Oceanul înapoĭ, cu toate că ne ar costa să părăsim Franţa. Tocmeala va fi gata fiţĭ sigur.

— Foarte bine. In ce scop însă, rogu-te, îmĭ expuĭ D-ta acest frumos plan de şantaj?

— Doamne! asta'ĭ foarte simplu. Planul nostru are ceĭ maĭ marĭ sorţĭ de isbândă, dar D-v. puteţĭ împiedica reuşita luĭ.

— Adevĕrat? Eĭ bine, mĕ mirĭ.

— Mirarea D-v. va înceta dacă binevoiţĭ să m'ascultaţĭ. Nu vĕ spun nimic noŭ spunându-vĕ că marchisa are pentru D-v. un gust foarte puternic. Nicĭ nu'şĭ maĭ dă măcar osteneala să'şĭ deghizeze sentimentele şi printre toţĭ oaspeţiĭ sĕĭ, nu e unul care să nu creadă că sunteţĭ saŭ că veţĭ fi amantul sĕŭ. Aceasta'ĭ şi umila mea părere, numaĭ că eŭ presupun că ţintiţĭ maĭ sus.

— Aşa! atuncĭ, după D-ta, eŭ îmĭ propun...

— De a lua de nevastă pe D-na de Barancos, nu mĕ îndoesc, şi găsesc că aveţĭ de o mie de orĭ dreptate. Gândesc chiar că veţĭ parveni a o lua în căsătorie dacă veţĭ lua lucrurile cu rost. Şi, dacă vĕ aşteaptă de soţ, fără doar şi poate că veţĭ pretinde ca pe amicul meŭ şi pe mine să ne dea afară.

— Admir pătrunderea D-tale.

— Ziceţĭ maĭ degrabă, francheţa mea. Veţĭ începe decĭ prin a cere isgonirea noastră, şi mărturisesc că vis à-vis de D-v. rĕmânem fără apărare; ne-aţĭ închis toate căile şi ne puteţĭ face mult rĕŭ; dar dacă D-na de Barancos, luată de curentul pasiuneĭ ce D-v. îĭ inspiraţĭ, uită că'ĭ în mâinele noastre, dacă o rupe cu noĭ, atuncĭ, vĕ previn, se va întâmpla că, ne maĭ avênd nicĭ un menajament a păzi, vom publica aceia ce ştim despre D-eĭ şi vĕ afirm că odată secretul publicat, veţĭ renunţa de bună voie de a vĕ însura cu milioanele marchiseĭ.

— In acest cas, nicĭ eŭ nu voiŭ maĭ avea nicĭ un menajament a păzi şi voiŭ istorisi celuĭ în drept aceia ce ştiŭ pe socoteala D-v.

— Natural; iar ruptura tractatuluĭ nostru va avea nişte resultate deplorabile. Saint-Galmier şi eŭ, vom fi obligaţĭ să trecem frontiera, căsătoria D-v. va rĕmâne baltă şi cu marchisa D-zeŭ ştie ce se va maĭ întâmpla. N'ar fi cu mult maĭ bine să ne înţelegem?

Nointel tresări de furie şi puţin îĭ lipsi să se scoale de pe scaun şi s'arunce afară pe acel ticălos care'ĭ ţinea un astfel de limbagiŭ.

Dar îndată se gândi că 'maĭ e încă vreme ca s'ajungă aci şi că această ocasie era bună pentru a aduce pe Simancas să'şĭ dea cu totul pe faţă jocul.

— Să ne înţelegem? zise el cu mandrie. Pentru ce? N'am trebuinţă de D-ta.

— Poate, rĕspunse Peruvianul. Presupuneţĭ, de pildă, că D-na de Barancos, n'are pentru D-v. de cât o fantasie, şi că n'ar fi dispusă să'şĭ ia un stăpân. Văduvia are farmece pe care D-sa le apreciază în de ajuns, şi nimic nu probează că s'ar gândi să renunţe la ele. E chiar probabil să prefere să rĕmână liberă.

(Va urma).

— Asta-ĭ, sunt la dreapta; iar noĭ scoborîm spre stânga..

Drumul pe care mergeaŭ, se înfundaŭ între două malurĭ încărcate cu corcoduşĭ şi maĭ departe pădurĭ.

De odată se auzi un strigăt de uimire. Ridicând capul, căpitanul zări pe prizonier alergând din toate puterile, arătându-şĭ cuiele cismelor.

Căpitanul trase o straşnică înjurătură:

— Daţĭ într'ênsul ca într'un epure, urlă dênsul.

Insă maĭ nainte ca serjentul să ia la ochĭ, neamţul cel greoiŭ, sărind în tufe, se făcu nevĕzut.

— Patru oamenĭ după dênsul, comandă căpitanul... Şi iute, foc!

Patru oamenĭ se năpustiră, conduşĭ de Plainchant.

Detaşamentul se oprise. Fie care om asculta cu o nelinişte vĕdită sgomotul paşilor carĭ se pierdeaŭ.

Trecură câte-va minute; un veac!

Rublot îşĭ muşca mustăţile şi strângea din pumnĭ. La urmă, nu se maĭ putu stăpâni.

— Aide, zece oamenĭ în pădure! strigă el... Tu, serjent Martin...

Toţĭ voiră să se repeadă; câte-va strigăte isbucniră. Dar tăcerea se întinse îndată.

Unul din oameniĭ duşĭ cu Plainchant, se arătase în vêrful colineĭ, galben, plin de sânge, cu hainele sfâşiate şi încărcat de noroiŭ. Alunecă printre tufe şi căzu aproape nemişcat în apa galbenă a şanţuluĭ.

Căpitanul alergă la dênsul. Il ridică sprijinindu-l de mal şi încercă să-l întrebe.

La cel dintâiŭ cuvênt al şefuluĭ sĕŭ, soldatul se uită în juru-ĭ speriat, şi scăpă un ţipăt înăbuşit ca o răgăietură, care 'ĭ umplu gura de sânge.

— Aide, zicea Rublot, fă o sforţare, rĕspunde-mĭ... Ce s'a întâmplat?... Ce aĭ vĕzut?... Unde e serjentul?...

Omul se sgârci îngrozitor şi deschise gura, în care se mişca un capăt de limbă în mijlocul unor clăbucĭ de sânge.

— Ah! Miĭ de tunete!... înjură Rublot strâmbându-se de desgust şi ameninţând cu pumnul spre pădurea care 'ĭ aruncase soldatul mutilat... mut.

— Sărmane prieten, zise un soldat, cercând să mângâe pe prietenul sĕŭ, cum s'ar zice, ţi-aŭ dat limba la câinĭ!

— In apărare! strigă Rublot... Iute!... Să eşim din vĕgăuna asta, orĭ nu maĭ rĕspund de nimic.

E. V.

DIFERITE STIRI

DIN ŢARA

Temperatura: Observaţiunea caseĭ **A. Menu et C-nie**, opticianĭ, Calea Victorieĭ 83, pe ziua de 19 Februarie *1893*.

Miezul nopţiĭ	+ 2
7 ore dimineaţa	+ 3.7
Amiazĭ.	+ 5
Inălţimea barometrică . .	762
Starea ceruluĭ: brumat	

*

Azi dimineaţă 200 de lucrătoare de la fabrica de chibriturĭ de la Filaret s'aŭ pus în grevă ne maĭ putênd îndura mizeriile la care eraŭ expuse din partea direcţiuneĭ fabriceĭ.

Grevistele cer următoarele îmbunĕtăţirĭ:

1) Sporirea preţuluĭ munceĭ de la 70 banĭ de mia de cutiĭ la 1 leŭ, aşa după cum li-se plătea şi maĭ înainte.

2) Inlocuirea sub-directoruluĭ care le bătea şi insulta în chipul cel maĭ trivial.

3) Desfiinţarea amenzilor care le reducea aproape la jumĕtate micul lor salariŭ.

Actualmente fabrica de la Filaret se află cu totul deşeartă.

*

Nĭ se denunţă că în comuna Ştefăneştĭ din judeţul Ialomiţa, se află ca primar un anume Vasile Nedelescu, care în calitate de primar a fost condamnat de instanţele judecătoreştĭ pentru falş în acte publice şi cu toate acestea continuă a fi şi azĭ primar.

Atragem atenţiunea celor în drept asupra acestuĭ primar şi cerem revocarea luĭ, ca unul care s'a făcut nedemn de a ocupa o asemenea funcţiune.

*

Societatea studenţilor în medicină, va serba Duminecă, 21 Februarie, a XVIII-a aniversare a fondăreĭ sale.

*

D. sub-inspector silvic, Mihail Tănăsescu, va vorbi la societatea „Progresul Silvic", Sâmbătă 20 Februarie, orele 8 şi jumĕtate seara, *Despre judeţele Muscel şi Dâmboviţa, din punct de vedere păduros.*

Conferinţa se va ţine în sala administraţieĭ domeniuluĭ Coroaneĭ, strada Ştirbeĭ-Vodă.

*

La examenul I de drept ţinut Lunĭ la Universitatea din Bucureştĭ, aŭ reuşit: D-ra Elena Popoviciĭ, D-niĭ G. Petru, Aurel Enescu, I. Răcianu, St. Al. Lupaşcu, C. Dobrescu, Al. Petrescu.

*

Sâmbătă 20 Februarie se va da în palatul Ateneuluĭ, *Concert şi Teatru* în beneficiul simpaticuluĭ artist Al. Moru, cu graţiosul concurs al D-lor I. Florescu, Haritonoviciĭ, Ilie Ionescu, I. B. Simionescu, T. Calotescu şi a Gruber.

*

DIN STRAINATATE

Ziarul *Neue Freie Presse* din Viena publică o scrisoare a uneĭ dame de onoare a ex-regineĭ Natalia, datată din Biarritz, prin care desminte în mod categoric aserţiunea că ex-regina s'ar fi adresat S-tuluĭ Sinod.

*

Nĭ se scrie din Paris:

D. Develle a primit azĭ dimineaţă un grup al Camereĭ, care i-a remis o notă asupra chestiuneĭ fruntarielor Indochineĭ şi Siamuluĭ. Ministru a declarat că deja negociază la Londra şi la Bankok pentru a face să să se respecte drepturile Franţieĭ în Anam şi că tratările sunt pe cale bună.

*

File rupte din Album

Când două persoane vorbesc despre politică, nu este un dialog, ci două monologurĭ.

Folchetto

•

Inainte de două zecĭ de anĭ existăm; de la două zecĭ la cincĭ zecĭ trăim; pe urmă vegetăm.

Ar. Thévenot

*

Societatea trăeşte încă după ce membriĭ sĕĭ aŭ încetat de a fi virtuoşĭ, dar ea se disolvă îndată ce eĭ nu maĭ caută a părea ast-fel. Viciul distruge numaĭ pe individ, scandalul distruge grupul.

Prinţ de Bismarck
(din carnetul tinereţeĭ f. 108)

*

Nu insulta nicĭ odată o femee care cade: — Intâiŭ pentru că a spus'o Victor Hugo, şi al doilea pentru că nu ştiĭ dacă nu o veĭ ridica.

Henri Rochefort

***

Un ultim cuvênt

Moftul român a întrebat care e mâncarea cea maĭ ruşinoasă în bucătăria româneascâ?

Păcală a rĕspuns că *sarmaua* este mâncare cea maĭ ruşinoasă:—Pentru ce?—pentru că ea se acopere cu o frunză de vie.

Desbaterile Parlamentare

CAMERA

Urmarea şedinţeĭ de la 18 Februarie 1893

D. C. Dobrescu (Argeş), la art. 13, cere ca absolvenţiĭ cu patru clase a seminariilor de până acum, să fie favorizaţĭ la numirea de paroh.

D. V. Brătianu, cere să se pună în lege că parohiĭ trebue să fie românĭ.

In urma uneĭ discuţiĭ urmată între D-niĭ C. C. Dobrescu, D. A. Sturza şi Take Ionescu, art. 13 se modifică în sensul ca parohiĭ să fie românĭ şi să nu fi suferit nicĭ o condamnare maĭ mare de 15 zile închisoare, fie chiar pentru delicte politice, saŭ calomnie prin presă.

Se votează art. 13.

D. N. Fleva, la art. 14, combate aliniatul care obligă pe preot de a primi transferarea.

D. Nicu Filipescu rĕspunde că transferările pornite din rĕzbunărĭ politice nu se pot face, de oare-ce ele atîrnă de episcopĭ, în care D. Fleva are mare încredere.

D-niĭ D. A. Sturza şi C. C. Dobrescu cer asemenea suprimarea aliniatuluĭ vizat de D. Fleva.

D. Take Ionescu se împotriveşte zicênd că nu se va putea ajunge la nicĭ un rezultat, fără acest aliniat.

D. Dobrescu-Argeş cere ca preoţiĭ supra numerarĭ numiţĭ parohĭ, să nu poată fi transferaţĭ de cât în acelaşĭ oraş, iar dacă sunt ruralĭ, în aceeaşĭ eparchie.

Se pune la vot cu bile acest amendament, şi se respinge.

Se votează art. 14.

D. N. Fleva, spune că art. 15 face din ministrul cultelor, mitropolitul cultelor; cere ca parohiĭ ruralĭ să fie numiţĭ de sătenĭ.

D. D. A. Sturza, se uneşte cu dorinţa D-luĭ Fleva.

D. C. I. Stoicescu face discuţie generală şi atacă pe D. Take Ionescu.

D. Take Ionescu, rĕspunde D-luĭ Stoicescu, şfichiuindu-l puţin; apoĭ explică legea.

Discuţia se închide.

Se resping amendamentele şi se votează art. 15.

După ce maĭ vorbeşte D. C. C. Dobrescu, la art. 16, se ridică şedinţa la orele 6.

D. Dobrescu va continua mâine.

Şedinţa de la 19 Februarie 1893

Şedinţa se deschide la ora 1 jum. sub preşindenţia D-luĭ Gr. Pĕucescu.

Prezenţĭ 100 deputaţĭ,

Se fac formalităţile obicinuite.

Se votează două recunoaşterĭ şi un indigenat.

Se intră în ordinea zileĭ urmarea discuţieĭ legeĭ cleruluĭ.

D. C. C. Dobrescu, are cuvîntul spre a-şĭ continua discursul început ierĭ, cu prilejul articoluluĭ 16, relativ la numirea arhiereilor.

SENATUL

Urmarea şedinţeĭ de la 18 Februarie 1893

Se votează articolele legeĭ comunale urbane până la art. 46 fără nicĭ o modificare.

Se primesc treĭ amendamente a D-lor Paciurea, Dim. Sturza şi Budişteanu relativ la numĕrul consiliilor comunale.

Amendamentele D-lor G. Mârzescu şi Laurian relativ la alegerea primaruluĭ numaĭ dintre consilierĭ iar nu în afară din consiliŭ cum voeşte guvernul, se respinge.

După un amendament al D-luĭ C. Urdăreanu relativ la întrunirea consiliilor la 1 Ianuarie conform cu legea electorală, care se primeşte, se votează legea până la art. 46.

In tot acest timp maĭ iaŭ parte la cuvînt D-niĭ Al. Vilner, Ianov, Al. Lahovary.

— Şedinţa se ridică la ora 6.

Şedinţa de la 19 Februarie 1893

Preşedenţia D-luĭ Gh. Cantacuzino.

Prezenţĭ 78 senatorĭ.

Se fac formalităţile obicinuite.

D. C. Urdăreanu întreabă pe D. Lascar Catargiu dacă va veni cu o lege de percepţie a dărilor comunale.

D. L. Catargiu spune că în legea perceperiĭ generale a dărilor votată de Cameră se coprinde şi modificarea acesteia.

— La ordinea zileĭ desbaterea pe articole a legeĭ comunale urbane.

Ultime Informaţiĭ

Primim din Viena următoarea telegramă:

VIENA, 18 Februarie.—In timpul discuţieĭ bugetuluĭ ministeruluĭ de comerţ, D. de Bacquehem a declarat că întârzierea intervenită în tratatul comercial cu Serbia provine din schimbarea de regim în această ţară. Ministrul speră să încheie în curênd tratate cu Spania şi Portugalia.

Resbelul vamal cu România a încetat; exportaţia a sporit de o parte şi de alta. Cu toate acestea ar fi de dorit ca un tratat să se substitue relaţiunilor actuale.

In ceea ce priveşte negociaţiunile comerciale între Rusia şi Germania, ministrul repetă că această din urmă putere nu este legată prin tratatul sĕŭ cu Austria; ea îşĭ poate schimba sistemul în privinţa taxelor asupra granelor.

La examenul al IV de licenţă în drept aŭ reuşit D-niĭ Aurel Eliescu, Miron Morţun, G. Lucasievicĭ, D. Anastasiu, D. Alexiu, N. Pârjolescu, Oscar Chiriacescu, D. Policrat şi St. Dobjanschi.

D-niĭ Aurel Eliescu şi Miron Morţun aŭ obţinut toate bilele albe.

D. P. P. Carp a declarat azĭ unor amicĭ aĭ sĕĭ, că atâta cât va avea încrederea Regeluĭ, nu se va retrage din cabinet.

Intimidările D-luĭ Gr. Pĕucescu,—zice D. Carp, — nu pot de cât să limpezească situaţia şi să întărească partidul junimist.

Sĕptĕmâna viitoare se va publica prin *Monitorul Oficial* tablourile de înaintare la alegere în armată.

Aceste tablourĭ aŭ fost lucrate încă în luna Decembre de consiliul inspectorilor generalĭ.

Amintim că mâine seară, Sâmbătă, 20 Februarie, se dă la Teatrul Naţional balul societăţeĭ *Tinerimea Română*, la care vor asista Regele şi principele Ferdinand cu principesa Maria. Sala va fi frumos decorată, cotilionul splendid cu „surprise" într'adins aduse din străinătate.

Sperăm că pentru bibliotecă şi pentru premiile ce în fie care an societatea dă elevilor, va realiza un beneficiŭ frumos.

INSERŢII şi RECLAME

Afacerea bancheruluĭ Urban din Galaţĭ)*

Publicăm acĭ depeşa, ce a trimis-o Regeluĭ şi D-luĭ ministru-preşedinte Lascar Catargiu, D. *Ştefan Boantă*, mare comerciant din Brăila, cumnat al bancheruluĭ Alexandru Urban din Galaţĭ.

Din această depeşă reesă următoarele:

1) că bancherul Urban **are** de luat de la D. Strat, fie el minor saŭ major, nu importă, sume marĭ de banĭ, ce i-a împrumutat, şi că n'a luat o centimă nicĭ din capete, nicĭ din procente; prin urmare nu poate fi acuzat, că a luat ceva de la Strat, nicĭ că a făcut vre-un abus de încredere, **pe cât timp creanţele sale nu se puteaŭ executa de cât prin tribunalele ţĕreĭ.**

2) că debitoriĭ Strat, D. Leca, neavênd încredere în tribunalele ţĕreĭ, caută a forţa prin puterea brută pe creditorul lor a renunţa în total la suma împrumutată saŭ la parte din ea; altfel, dreptate dacă ar avea, ar căuta-o pe calea justiţieĭ.

3) Ordinul Ministeruluĭ de Justiţie dat parchetuluĭ de Covurluĭ pentru sequestrarea hârtiilor de valoare şi a registrelor bancheruluĭ, ordin, care pune parchetul unuĭ tribunal la disposiţia unor interese particulare, fiind că **ruda** sa, D. Ghica Comănesceanul este tutorele şi interesatul în causă a luĭ Strat, e revoltător şi ne arată, de ce crime sunt capabilĭ ceĭ chemaţĭ a apăra onoarea şi averea cetăţenilor,

4) Sunt astăzĭ 15 zile, de când bancherul Urban este ţinut secret într'o celulă. *nepermiţêndu i-se a comunica cu nimenĭ, nicĭ chiar cu familia, nepermiţêndu-i-se a îşĭ instala un pat fără păduchĭ şi ploşniţe, nepermiţêndu-i-se de a mânca mâncarea de a casă caldă, ci numaĭ după ce aŭ umblat cu mâna prin ea, sub pretextul că caută bilete...*

De ce? **Pentru ca să-l forţeze a renunţa la datoriĭ.**

Iată în ce hal a ajuns justiţia la noĭ sub pretinşiĭ conservatorĭ.

Dacă ministerul va continua pe calea apucată, vom publica detaliĭ în această afacere, care o să înspăimânte şi pe D. L. Catargiu şi pe D. Marghiloman, şi maĭ cu seamă pe protectorul lor, Regele Carol I.

Iată telegrama:

Galaţĭ, 14 (26) Februarie 1893.

Majestăţeĭ Sale Regeluĭ Carol I
Bucureştĭ.

D. ministru al justiţieĭ Marghiloman, a pus la dispoziţia intereselor personale ale D-lor Ghica Comănăsceanul, Dim. Leca şi Strat, parchetul de Covurluĭ.

Acesta ţine arestat de 12 zile pe bancherul Urban, cumnatul meŭ, într'o celulă mizerabilă în secret, i-a secuestrat hârtiĭ de valoare şi registrele.

Amintiţiĭ D-nĭ sunt datornicii luĭ Urban şi temêndu-se *că pe calea legală* nu vor scăpa a un plăti datoriele, caută a scăpa pe această cale.

D. Ghica mi-a declarat: **că are la dispoziţia lor puterea şi vor ţinea pe Urban arestat până va aranja cu eĭ.**

Rog respectos bine-voiţĭ *a interveni* liberarea luĭUrban, hârtielor de valoare şi registrelor. *Să recurgă şi eĭ, ca toată lumea, pe calea legală, dacă cred că pot mânca baniĭ altora fără a-ĭ maĭ plăti!*

Cu cel maĭ profund respect,
Ştefan Boantă
comerciant.

*) Redacţia nu respunde de cele publicate sub această rubrică.

Ultime Telegrame

PARIS 18 Februarie,—Guvernul a depus la Senat o cerere de credit de 6,230,000 pentru ocuparea Dahomenuluĭ.

Ministrul marineĭ, a comunicat consiliuluĭ o telegramă a generaluluĭ Dodds, care a emis avisul, de a se păstra, cât timp Behanzin va exista 15 companiĭ în Dahomey; generalul crede că chestia Dahomeyuluĭ nu va putea fi resolvată de cât în Octombre. Atuncĭ se va putea micşura în mod simţitor efectivul de ocupaţiune şi cheltuelele nu vor trece peste 5 milioane.

Poşta Redacţieĭ

D. C... (de la Craiova) care a trimes în maĭ multe rîndurĭ la adresa directoruluĭ nostru cugetărĭ şi strofe pentru rubrica *file rupte din album* e rugat să numaĭ pue pe viitor la o contribuţie pentru care nu are nicĭ o autorizaţie pe scriitoriĭ românĭ maĭ vechĭ. Il înştiinţăm tot o dată că ne-am procurat *Dicţionăraşul inimeĭ* de T. Codrescu şi că orĭ-ce încercare de a ne surprinde în buna noastră credinţă cu cugetărĭ plagiate va fi zadarnică.

D-luĭ C. D. Gh. Piatra N.— Rugăm a ne da o adresă pentru vînzarea ziaruluĭ în Buhuşĭ.

Avis

Singurul nostru corespondent pentru oraşele Piatra N. şi Târgu-Neamţu este D. Const. D. Gheorghiu.

Atragem atentiunea cetitorilor asupra reclama în versurĭ de pe pag. IV

Bursa din streinătate

Bursa din Viena

De la 17 Februarie 1893.	Florinĭ
Napoleonul	9.625
Imperialul	—
Livra turcească	10.83
Arg. C. Pap	100—
Rubla	126.75
Anstalt	340 25
Renta perp. austr	98.90
aur „	117.80
aur ungară	115.80
argint austr.	98.50
Schimb asupra Londreĭ	121.40
„ „ Parisuluĭ	48.20
„ „ Berlinuluĭ	59.40
„ „ Amsterdam	100.50
„ „ Belgieĭ	48.12
„ „ Italieĭ	46.30
Tendinţă	

Bursa din Berlin

De la 17 Februarie 1893.	Mărcĭ
Napoleonul	16.26
Renta R. aur 5%	97.90
C. F. R. „	84.80
R. aur %	84.70
Imprum. municipal Bucureştĭ	97.70
Rubla	214.60
Disconto	195.90
Schimb asupra Londreĭ	20.36
„ „ Parisuluĭ	81.—
„ „ Amsterdam	167.85
„ „ Vieneĭ	167.85
„ „ Belgieĭ	81.—
„ „ Italieĭ	77·55
Tendinţă	—

Bursa din Paris

De la 17 Februarie 1893.	Francĭ
Renta franc. 4½ la sută	105.92
„ „ 3 „ „	98.07
„ R. aur 5 „ „	83.25
„ Italiană	92 80
„ Ungară 5	99.35
Ext. Esp	63,84
Imprum. grecesc.	365.—
Bancă otomană	589.37
Datoria unif. Egipt	502.50
Loturĭ turceştĭ	94.25
Cec asupra Londreĭ	25.17
Schimb asupra Vieneĭ	205.25
„ „ Amsterdam	206.37
„ „ Berlinuluĭ	121.87
„ „ Belgieĭ	3/32
„ „ Italieĭ	3⅝
Tendinţă	—

Bursa din Londra

De la 17 Februarie 1893.	L. St.
Noul com. englez	98 7/16
Banca română	6 3/4
Schimbul asupra Parisuluĭ	25.33
„ „ Berlin.	20.57
„ „ Amstedarm	12.03

Bursa Paris (Bulev.)

De la 17 Februarie 1893.	Francĭ
Renta franc 3 %	98.05
italiană	92 85
Banca otomană	588.75
Tendinţă	—

Bursa din Francfort

De la 17 Februarie 1893	Mărcĭ
Renta R. aur 5%	98.40
„ „ „ 4%	84.90

Tipografia Modernă, Gregorie Luis, Strada Academieĭ, 24